

SCI-CONF.COM.UA

**PERSPECTIVES OF WORLD
SCIENCE AND EDUCATION**

**ABSTRACTS OF IV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
DECEMBER 25-27, 2019**

**OSAKA
2019**

PERSPECTIVES OF WORLD SCIENCE AND EDUCATION

Abstracts of IV International Scientific and Practical Conference

Osaka, Japan

25-27 December 2019

Osaka, Japan

2019

UDC 001.1

BBK 79

The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education” (December 25-27, 2019) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2019. 1021 p.

ISBN 978-4-9783419-8-3

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Perspectives of world science and education. Abstracts of the 4th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2019. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Editorial board

Ryu Abe (Kyoto University)

Yutaka Amao (Osaka City University)

Hideki Hashimoto (Kwansei Gakuin University)

Tomohisa Hasunuma (Kobe University)

Haruo Inoue (Tokyo Metropolitan University)

Osamu Ishitani (Tokyo Institute of Technology)

Nobuo Kamiya (Osaka City University)

Akihiko Kudo (Tokyo University of Science)

Takumi Noguchi (Nagoya University)

Masahiro Sadakane (Hiroshima University)

Vincent Artero, France

Dick Co, USA

Holger Dau, Germany

Kazunari Domen, Japan

Ben Hankamer, Australia

Osamu Ishitani, Japan

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: osaka@sci-conf.com.ua

homepage: sci-conf.com.ua

©2019 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2019 CPN Publishing Group ®

©2019 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

1.	ANISTRATENKO A. FOOD AS INFORMATION BALANCE MAKER: POETICS FEATURES OF ALTERNATE HISTORY (ON THE BASIS OF M. BOCIURKIW AND S.FRY NOVELS).	15
2.	BELIKOVA N. I., VATAMANYUK N. V., BELIKOVA L. O., BELIKOV A. B. FUNCTIONAL REHABILITATION OF PATIENTS AFTER RESECTION OF AN EZABE LOWER JAW.	19
3.	BIRCHAK I. V., MAKAROVA O. A. CHARACTERISTIC FEATURES OF BLOOD AGGREGATIVE STATE REGULATION SYSTEM IN REPRODUCTIVE AGE WOMEN WITH III ANEMIA DEGREE ON THE BACKGROUND OF UTERINE BLEEDING.	24
4.	BOBUNOV A., KHYZHAN O., KROTENKO V., KOVSHUN L., BOBUNOVA D. DETERMINATION OF XENOBIOTIC CONTENT FOR EVALUATION SAFETY OF CROP PRODUCTION.	28
5.	CHEREVKO Y. RISK FACTORS OF CANCER DEVELOPMENT AMONG POPULATION IN THE MODERN WORLD.	32
6.	CHIGVINTSEVA O. P., GROMOVA M. YU. STUDY OF THE PROPERTIES OF CARBON PLASTIC BASED ON OF AROMATIC POLYAMIDE PHENYLONE C-2.	36
7.	DYCHKO O. A. THE ASSESSMENT OF THE PHYSICAL EFFICIENCY INDICATORS OF CHILDREN WITH SCOLIOSIS.	43
8.	HOVORUN T. V., MANJUSHREE P., DISHANT P. GENDER DIMENSIONS OF STUDENT'S SOCIALIZATION IN SECONDARY SCHOOLS IN INDIA.	48
9.	ISAIEVA O. A., AVRUNIN O. G. IMAGE PROCESSING FOR VIDEO DERMATOSCOPY.	64
10.	KOSTIUK T., TYAZHKOROB T. CLINICAL PHYSICAL EXAMINATION OF PATIENTS WITH DYSFUNCTION OF TMG.	69
11.	KOSTENKO I. UKRAINIAN DIMENSIONS OF THE BOLOGNA PROCESS.	73
12.	KYSELYOVA O. B. WEB-QUEST AS AN INNOVATIVE TECHNOLOGY OF PREPARING FUTURE TEACHERS.	80
13.	LEZHNINA M., SHARAVARA L. PROFESSIONAL RISKS OF THE DEVELOPMENT OF MANUFACTURING DISEASE IN WORKERS OF THE PLATING PLANT OF THE LEADING METALLURGICAL ENTERPRISE.	85
14.	MOKRYK O. Y., GRUSHKA O. I., SHEVCHUK L. P., SHAMLYAN O. V. RESEARCH OF NEUROHUMORAL MARKERS OF ANTI-STRESSOR PROTECTION IN SURGICAL DENTAL PATIENTS.	91

15.	MAKHMUTOV R. F., SHABAN N. I., MAKHMUTOVA A. R. CHARACTER AND ROLE OF IMMUNOPATOLOGICAL PROCESSES, OPTIMIZATION OF THERAPY IN ACUTE RESPIRATORY-VIRAL INFECTIONS IN CHILDREN.	95
16.	OPERCHUK N., ZADOROZHNA V. SENTINAL AND ROUTINE EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE FOR INFLUENZA AND ACUTE RESPIRATORY VIRAL INFECTIONS IN THE KIROVOGRAD REGION.	103
17.	OSTAPENKO O. G., YEROFIEIENKO L. V. LEGAL STATUS OF THE SUBJECTS OF ECONOMIC ACTIVITIES IN UKRAINE.	109
18.	PIDDUBNA A. A., STRUS YU. A., MAKOVICHUK K. Y. MEDICAMENTOUS CORRECTION OF DYSLIPIDEMIA IN PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES.	117
19.	PENIUK V. O. SEARCHING FOR WAYS OF DIAGNOSTICS THE CADRES' POTENTIAL OF TRADE ENTERPRISE.	122
20.	PIDDUBNA A. A., VIVSIANNYK V. V., BILOUS M. V., MAKOVICHUK K. Y. BASIS OF SOME GEAR EROSION AND ULCERATIVE LESIONS OF THE STOMACH IN PATIENTS WITH CHRONIC DISEASES KIDNEY STAGE II-III.	131
21.	PAVLENKO D., RIDEI N., KUZMENKO Y., KATSERO O. DEVELOPMENT ASPECTS OF HIGHER SCHOOL ADMINISTRATORS' PROFESSIONALISM IN THE CONTEXT OF SELF-EDUCATION AND SELF-MANAGEMENT.	138
22.	PELEPCHUK O. S., BOBRO E. V., DYSHEL G. A. MONITORING GROWTH-AGE INDICATORS OF GIRLS OF 7-16 YEARS OLD.	146
23.	PIKAS O. B. LIVOLINE FORTE AND IMUNOFAN IN COMBINED TREATMENT IN PATIENTS WITH PULMONARY TUBERCULOSIS AFFECTED BY CONSEQUENCES OF THE CHERNOBYL ACCIDENT.	150
24.	PIKAS P. B. APPLICATION OF SYMBITER IN COMBINATION WITH SURGICAL TREATMENT OF PATIENTS WITH GASTRIC AND INTESTINAL POLYPS.	154
25.	PROTS L. A., HOLOVEI V. M., LAVRINENKO V. I. TO THE QUESTION OF MANUFACTURING HIGH-QUALITY FUNCTIONAL ELECTRONICS PLATES FROM GLASSY $\text{Li}_2\text{B}_4\text{O}_7$.	159
26.	SHAMONYA V., YURCHENKO A., KHVOROSTINA YU., LOBODA V. NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION ON OPEN EDUCATIONAL RESOURCES.	163
27.	SKRYNNYK O. V. ORGANIZATIONAL NATURATION AS A PROCESS OF STRUCTURAL FORMATION OF ORGANIZATION.	167

28.	SHEVCHENKO A. I., KYDIN S. V., KAPICHON O. H. PROBLEMS OF INTERACTION BETWEEN PUBLIC AUTHORITIES AND LOCAL SELF-GOVERNMENT IN UKRAINE.	170
29.	SHAPA L. N., POPOVICH E. S. THE PROBLEM OF SYNTHESIS OF APPLIED AND THEORETICAL LINGUISTICS IN TRAINING THE TRANSLATION SKILLS AT NON-LINGUISTIC HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.	176
30.	SYMONENKO R. V. POTENCY ASSIGNMENT OF THE EFFECTIVENESS OF MOBILE TEETH ADHESIVE CONTROLLED IMMOBILIZATION IN THE PROCESS OF COMPLEX REHABILITATION OF PATIENTS WITH GENERALIZED PERIODONTITIS.	181
31.	SHIXALIYEV K., RZAYEVA V. APPLICATION OF HEAVY METAL IONS SEPARATION FROM CONTAMINATED WATER.	185
32.	SKASKIV A. GAME STUDY TECHNOLOGY.	193
33.	SVIATNENKO V. YU. SCIENTIFIC DEVELOPMENT AS AN ECONOMIC GROWTH FACTOR.	197
34.	TEPLIUK M., LIEZINA A. ADVANTAGES OF APPLICATION OF VALUE ASPECTS IN THE MANAGEMENT OF ENTERPRISES.	205
35.	ТΥΜΟΦΙΙΕΥΑ Μ. Ρ., ΡΑΥΛΕΝΚΟ Μ. ΥΥ. STUDY OF SUICIDAL IDEATION IN MEDICAL STUDENTS.	214
36.	TRETYAK T. E., GUTSALENKO YU. G., SHELKOVROI A. N., MIRONENKO A. L., MIRONENKO S. A. MATHEMATICAL MODELING OF CUTTING TOOL PROFILE FOR MACHINING OF NON-INVOLUTE GEARS.	217
37.	ZELYA A. G., GUNCHAK V. M., ZELYA G. V., KUVSHYNOV O. Y., LISNYCHYI V. B. DETERMINING WART POTATO SYNCHYTRIUM ENDOBIOTICUM (SCHILBERSKY) PERCIVAL SOURCES IN UKRAINE.	227
38.	АЩЕПΚΟΥΑ Η. С. АΝΑΛΙΖ СΙΛΟΥΟΓΟ ΡΕΡΕΔΑΤΗΟΓΟ ВІДНОШЕННЯ СХВАТΥ.	234
39.	АΒΕΤΙСОΥΑ Ι. С., ΜΟΡΟΖΟΥΑ В. В. ΜΙЖΜΟУНА ІΝΤΕΓΡΑЦІА В ΡΟЦЕСІ ВІУЧЕННЯ АНГЛІЙСΚΟЇ ТА ЛАТІΝСΚΟЇ ΜΟУ В ΜΕΔΙЦΗΝΗΚΗ ВУΖΑХ.	239
40.	АДАШЕУСЬΚΑ Ι. Ю., ΚΡΑΕУСЬΚΑ Ο. Ο. ΚΟΝΣΤΡУΚΤΙУΗΝΙ ФΡΑΚΤΑΛΗ ЯК РЕЗУΛΤΥΟУЧЕ СΤΙΣΚΥΟУЧЕ ВІΔΟΒΡΑЖЕННЯ ΡΟΔІΒНОСТІ.	245
41.	ΒΟΔΝΑΡЧУΚ Ю. С. ΟΣΟΒΛΙΟΥΤІ ВІΒΟΡΥ ΡΑΡΑΜΕΤΡІВ ДЛЯ ВΕΡΗΦΙΚΑЦІЇ ТА ВΑΛΙΔΑЦІЇ ΡΟΖΡΑΧУΝΚІВ ΡΗΙ ВІΚΟРИСТАΝІ ΜΕΤΟΔІВ ΟΒЧΙΣΛΥΟУΑΝΟЇ ГІДΡΟΔΙΝΑΜΙΚΗ.	254

42.	БОРИСОВА І. С. ТРАВМАТИЗМ НА ВИРОБНИЦТВІ: УКРАЇНА, 2019 Р.	263
43.	БАЛАНЕНКО О. Г., КОВАЛЬ А. М. МІСЦЕ УПРАВЛІНСЬКИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.	266
44.	БУЗДУГАН І. О., ЛОПУШНЯК Г. Я. ОСОБЛИВОСТІ ДИСПЕПСИЧНОГО СИНДРОМУ У ХВОРИХ НА ПЕПТИЧНУ ВИРАЗКУ ШЛУНКА ТА ДВАНАДЦЯТИПАЛОЇ КИШКИ.	275
45.	БАЗИЛЕВИЧ Н. В. КАТЕГОРІАЛЬНІ ОПОЗИЦІЇ В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ В. ЧЕРЧИЛЛЕМ РЕАЛЬНОГО СВІТУ.	282
46.	БЕСЕДА В. В. РУХОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПОСТАВИ ДИТИНИ.	289
47.	БЕРЕЗОВСЬКИЙ А. П., ТРУС О. М., ПРОКОПЕНКО Е. В. ВИРОБНИЧИЙ ТРАВМАТИЗМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.	294
48.	ВОВК О. М., ДМИТРИК Х. Ю. УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА:СИСТЕМНИЙ ПІДХІД.	301
49.	ГЕТАЛО О. В., ЛУКІЯНЮК О. А. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРЕПАРАТІВ АНТИКОАГУЛЯНТНОЇ ДІЇ, ПРЕПАРАТІВ АСК.	306
50.	ГУБАРЄВА І. О., КРАЄВСЬКИЙ М. А. ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ БІОЕНЕРГЕТИКИ»	314
51.	ГРИЦЬКОВ Є. В., ЗУБАРЄВ Д. В. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОРПОРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.	320
52.	ГУЛІЄВА Д. О. ПЕРЕКЛАД КОНОТАТИВНОЇ ЛЕКСИКИ В РАМКАХ КОНФРОНТАТИВНИХ СТРАТЕГІЇ З ЕМОЦІЙНО- СТИЛІСТИЧНИМ ЗАБАРВЛЕННЯМ.	326
53.	ГЕРАСИМЧУК Т. В. ВАЖНОСТЬ ЗНАНИЙ И ИНСТРУМЕНТОВ МНОГОПРОФИЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН В ОБУЧЕНИИ ИНЖЕНЕРОВ.	336
54.	ДРЕБОТ О. І., ТАРНАВСЬКИЙ В. А. МЕХАНІЗМ ФІСКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.	340
55.	ДЕГТЯРЬОВА О. А. ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ КРІ.	351
56.	ЄРЕМЕНКО В. С., ОСІНЦЕВА М. Б. МЕТОДИКА ВИЯВЛЕННЯ ІНФОРМАТИВНИХ ПАРАМЕТРІВ НА ЛОКАЛЬНИХ ПРОМІЖКАХ СКЛАДНИХ СИГНАЛІВ.	358
57.	ЄРМОЛАЄВА Н. В. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ПРОГНОЗУВАННЯ.	365

58.	ЄФРЕМОВА Н. О., БОРЩ А. І., ПІГУР Є. О. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА РЕЗЕРВИ ЗНИЖЕННЯ ВИТРАТ НА ЇЇ ВИРОБНИЦТВО В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.	370
59.	ЄВСТІГНЄЄВ І. В. ДИВЕРТИКУЛЯРНА ХВОРОБА: МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ.	380
60.	ЖАДЕЙКО А. Н. ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ИНСТРУМЕНТАРИЙ КОНСТАНТИНА РОГОТЧЕНКО: ЭТАПЫ ТРАНСФОРМАЦИИ СТИЛЯ.	384
61.	ЗЕЛІНСЬКА С. О. ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: СТРУКТУРА ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ.	393
62.	ЗЕЛЕНКОВА Н. І., ПРИСТУПА Я. В. В. СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО ПРИРОДУ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЙОГО ВНЕСОК У ПРИРОДНИЧУ ОСВІТУ.	402
63.	ІВАНЕНКО С. В. БІЛІНГВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК КОНГЛОМЕРАТ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.	408
64.	ІВАНОВА Л. О., ВОВЧАНСЬКА О. М. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ КРИТЕРІЇВ СЕГМЕНТАЦІЇ РИНКУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ.	412
65.	ІЛЕЧКО М. П. ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ТВОРЧІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ-АВАНГАРДИСТІВ ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.	421
66.	КВАШУК Ю. В. АЛЬТЕРНАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЧИСТКИ ПОВЕРХНЕВОГО СТОКУ.	431
67.	КЛУНКО Н. С. НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОХРАНЫ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ В СФЕРЕ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО ПРОИЗВОДСТВА.	437
68.	КРАВЧЕНКО Л. В. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ "ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ"	448
69.	КУЦИК В. І., КЛІПКОВА О. І. ЗНАЧЕННЯ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.	454
70.	КОЛОДІНА Л. С., ЛАКША К. К. ФОНЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ.	465
71.	КУНИЦЬКИЙ К. С. ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІСКАЛЬНО-БЮДЖЕТНИХ МЕХАНІЗМІВ АРХІТЕКТУВАННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ ЛАНЦЮГІВ СТВОРЕННЯ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ.	474

72.	КОБЯКОВА І. К., ЛУЦЕНКО О. О. ПЕРЕКЛАД ЕПІТЕТИВ У ПРОМОВАХ ГІЛЛАРИ КЛІНТОН.	480
73.	КОБЯКОВА І. К., ГОЛУБ Т. В. ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ.	487
74.	КАЛЕНИЧЕНКО М. М. МОДАЛЬНІ БЕЗОСОБОВІ РЕЧЕННЯ У ЧЕСЬКОЇ МОВІ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ БАЖАННЯ/НЕБАЖАННЯ, НЕОБХІДНОСТІ.	493
75.	КОВАЛЬЧУК В. Г., БОЙКО В. М. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИК ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ.	498
76.	КЛОЧОК А. Н. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА РЕАБІЛІТОВАНИХ НАРКОЗАЛЕЖНИХ: ПОНЯТІЙНИЙ АСПЕКТ.	502
77.	КОСЕНКО С. В., ГАВРИЛІВ Г. М., ГАЙОШКО О. Б. СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО КУРАЦІЇ ХВОРИХ ПРИ ВИДАЛЕННІ ЗУБІВ.	511
78.	КОВБАСЮК О. С., КИРИК В. В. НАВЕДЕНА ГРОЗОВА ПЕРЕНАПРУГА В РОЗПОДІЛЬНИХ МЕРЕЖАХ 10 КВ.	514
79.	КОКОШКИНА О. А. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПО БИОХИМИИ В УСЛОВИЯХ РЕФОРМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ.	519
80.	ЛАПНА В. О. ПРОБЛЕНО-СИТУАТИВНИЙ ПРИНЦИП ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ЗОРІЄНТОВАНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ.	524
81.	ЛЮДКЕВИЧ Г. П., СУХАНЬ Д. С., ОРЛЕНКО В. С., БОТАНЕВИЧ Є. О., ГАЙДУКОВ Н. В. ПОЛІМОРФІЗМ ГЕНУ MTHFR ТА РОЗВИТОК МОЖЛИВИХ ПАТОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПЕРЕБІГУ ВАГІТНОСТІ.	529
82.	ЛЮДКЕВИЧ Г. П., СУХАНЬ Д. С., ЛИСИЦЬКА Є. В., СОЛОВЕЙ О. С. ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ЕНДОТЕЛІАЛЬНОЇ СИНТАЗИ ОКСИДУ АЗОТУ У ФІЗІОЛОГІЇ ТА РІЗНИХ ПАТОЛОГІЯХ.	536
83.	ЛЮДКЕВИЧ Г. П., СУХАНЬ Д. С., ВЕЛИКОЦЬКИЙ Т. М., ВЕРСТЮК С. Б. РОЛЬ ПОЛІМОРФІЗМІВ ГЕНІВ PPARG2, PPARGA, UCP2, ADRB2 В РОЗВИТКУ ТА ПРОГРЕСУВАННІ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ II ТИПУ.	542
84.	МАМОНОВ К. А., ФРОЛОВ В. О., КОНДРАТЮК І. В. БАГАТОРІВНЕВА СИСТЕМА ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ РЕГІОНІВ: НАПРЯМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ.	551

85.	МУХАМАДИЕВА Е. О. ПРИМЕНЕНИЕ МАЗИ НА ОСНОВЕ ПОЛИФИТОВОГО МАСЛА КЫЗЫЛ-МАЙ ПРИ ЛЕЧЕНИИ ЗАБОЛЕВАНИЙ ПАРОДОНТА.	560
86.	МАЙКОВИЧ Є. П., ЗВАРИЧ Г. Г. СТАТИСТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ФЛУКТУАЦІЙ ПОТУЖНОСТІ, ЩО СПОЖИВАЄ ДВИГУН ЕЛЕКТРОБУРА.	563
87.	МАМОНОВ К. А., ВЕЛИЧКО В. А. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ СТРАТЕГІЧНОГО СТАНУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ СТЕЙКХОЛДЕРНИХ ВІДНОСИН.	574
88.	МАЛЮТІНА О. К., НЄЧАЄВА І. Ю., КАМАД І. М. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА МЕНТАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ДІТЕЙ І МОЛОДІ. ЇХНІЙ ВПЛИВ НА НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ.	580
89.	МЕЛЬНИК В. С., ГОРЗОВ В. В., ЗВОНАР Г. Д. VALPLAST ЯК МЕТОД ПРОТЕЗУВАННЯ ПРИ АДЕНТИЯХ В ДИТЯЧОМУ ВІЦІ.	584
90.	МАКАЗАН Є. В., ЛОСЬ В. О. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ.	587
91.	МОРОЗ Л. В., ШОСТАЦКАЯ М. А. ЗНАЧЕНИЕ АКТИВНОСТИ ВОСПАЛИТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ОЦЕНКЕ ЭТИОЛОГИИ ОСТРОЙ КИШЕЧНОЙ ИНФЕКЦИЙ ОБУСЛОВЛЕННОЙ УСЛОВНО-ПАТОГЕННОЙ ФЛОРОЙ У ПАЦИЕНТОВ СТАРШЕЙ ВОЗРАСТНОЙ ГРУППЫ.	593
92.	МАКУХА О. М., МАНСУРОВА-ЖЕРЕБІЙОВА П. О. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.	599
93.	МАНЬКОВСЬКА О. Ю. СЦЕНІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ У ВИМІРІ СУЧАСНИХ ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.	608
94.	НЕСТУЛЯ О. О., НЕСТУЛЯ С. І., КОНОНЕЦ Н. В. ОСОБИСТІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ.	615
95.	НЕДАШКОВСКАЯ О. А. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ПРАКТИКЕ СУДЕБНОГО ЭКСПЕРТА.	620
96.	НЕСТЕРЧУК І. К. ГАСТРОНОМІЧНО-ТУРИСТИЧНЕ РАЙОНУВАННЯ.	624
97.	НЕСТЕРУК С. М., ГУРИК Л. М. МОДИФІКАЦІЯ ОБРАЗУ НИШПОРКИ ТА СПЕЦИФІКА «КЛУБНОГО» РОЗСЛІДУВАННЯ У ДЕТЕКТИВІ ДЖИЛЛІАН ФЛІНН «ТЕМНІ ТАЄМНИЦІ»	629

98.	НЕСТЕРУК С. М., ДМИТРУК І. О. КОНСТРУЮВАННЯ НАРАТИВНОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ У «ПЕРСЕПОЛІСІ» МАРДЖАН САТРАПІ.	638
99.	НАБАТОВ С. М. ВИЗНАЧЕННЯ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА.	647
100.	ОКОЛЬНИЧА Т. В., КРИВОРОТЬКО-ТАЙФУР К. С. МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ НІМЕЧЧИНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)	660
101.	ПАНОВ А. А., ТИМЧУК С. А. НЕЧЕТКИЙ АЛГОРИТМ РЕГУЛИРОВАНИЯ КОЭФФИЦИЕНТОВ НЕСИММЕТРИИ НАПРЯЖЕНИЯ ОБРАТНОЙ И НУЛЕВОЙ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОСТИ.	670
102.	ПРИСНЯКОВА Л. М., АГАПОВА И. Н., ШУМЕЙКО А. М., ДЕМЧУК Т. П. МЕДИАЦИЯ. МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ.	680
103.	ПЕРИНА А. В. НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ФЕРТИЛЬНОЙ ФУНКЦИИ У ЖЕНЩИН С ГИПОКИНЕЗИЕЙ.	688
104.	ПРИХОДЬКО Д. О., ВЕЛЬМОЖНА Ю. Л. КОМПЛЕКС МАРКЕТИНГУ АПТЕЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА.	692
105.	ПАВЛИК О. А., УШАКОВА О. В., ГРЕЧКА А. О. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ.	700
106.	ПОБОЧЕНКО Л. М. ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ УКРАЇНИ В ПОРІВНЯННІ З КРАЇНАМИ ЄС.	705
107.	ПЕТРАШКО Л. П., ГАВРИЛЮК Г. О. ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.	715
108.	ПАНАСЮК Р. М., ДАЦКО Т. М., КАЧМАР Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ СОЇ СОРТУ МЕНТОР ЗАЛЕЖНО ВІД УДОБРЕННЯ.	722
109.	РУХМАКОВА О. А., ЯРНЫХ Т. Г., ПУЛЬ-ЛУЗАН В. В. АКТУАЛЬНОСТЬ РАЗРАБОТКИ ЭКСТЕМПОРАЛЬНОЙ МАЗИ КОМБИНИРОВАННОГО ДЕЙСТВИЯ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ ПРОКТОЛОГИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ.	727
110.	РУДОМАХА А. В., КАНІВЕЦЬ О. М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ МОНІТОРИНГУ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.	730

111.	РЕШЕТИЛО В. А., РИЗЮК М. Д., РИЗЮК Н. М. ДІАГНОСТИКА ВРОДЖЕНИХ ТРОМБОФІЛІЙ ДЛЯ ПРОГНОЗУ ТРОМБОЗУ ШУНТА ПІСЛЯ РЕКОНСТРУКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ НА АРТЕРІЯХ НИЖНІХ КІНЦІВОК.	739
112.	РОМАНЕНКО Л. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБРАЗУ ВІДЬМИ У ТВОРАХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.	745
113.	САВЕНКО В. І., ДОЦЕНКО С. І., КЛЮЄВА В. В., ПАЛЬЧИК С. П. МЕТОДИ ЕФЕКТИВНОГО ОПТИМАЛЬНЦГО УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ КОМБІНАТНОГО ТИПУ.	751
114.	САНИНА М. В. ВЗАИМОСВЯЗЬ РАЗЛИЧНЫХ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ХАРАКТЕРИСТИК ЛИЧНОСТИ И УРОВНЯ АДАПТАЦИИ С ДЕЗАДАПТАЦИЕЙ И СКЛОННОСТЬЮ К МАРГИНАЛЬНОСТИ.	762
115.	СЕРДЮК Н. М., РУДЕНКО В. С. АКЦЕНТУАЦІЇ ХАРАКТЕРУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА АГРЕСИВНУ ПОВЕДІНКУ ПІДЛІТКІВ.	768
116.	СКАСКІВ Л. В. МІСЦЕ ЗАДАЧ ФІНАНСОВОГО ЗМІСТУ В КУРСІ МАТЕМАТИКИ.	772
117.	СТОЛЯРЕНКО О. В., СТОЛЯРЕНКО О. В., ВАРАНИЦЯ В. І. ЦІННІСНА ДЕТЕРМІНАЦІЯ МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО ШКОЛЯРА.	775
118.	СОКОЛОВСЬКА І. М., УМРИХІН Н. Л. ПРОДУКТИВНІСТЬ ОЗДОРОВЛЕНОГО В КУЛЬТУРІ IN VITRO ВИХІДНОГО НАСІННЄВОГО МАТЕРІАЛУ КАРТОПЛІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЕЛЕМЕНТІВ ХІМІОТЕРАПІЇ.	783
119.	СТРИГА Е. В., ВАСИЛЕНКО К. А. ГЕНЕЗИС ЖАНРУ КИТАЙСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПОВІСТІ XVII СТОЛІТТЯ.	790
120.	СТРИГА Е. В., СЮРЕНКО О. Ю. ВПЛИВ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ НА НАПИСАННЯ РОМАНУ ЛО ГУАНЬЧЖУНА «ТРИЦАРСТВО».	795
121.	САЛІЄВА В. І., ЗАВІТРЕНКО Д. Ж. ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФОРМА РОБОТИ З ОСОБЛИВИМИ ДІТЬМИ.	801
122.	СОФІЄНКО А. В., ВОЛЬВАЧ І. Ю. КОНКУРЕНТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ: ОСОБЛИВОСТІ НА РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ.	807
123.	СІРЯЧЕНКО Я. А., ПРОТАЩУК С. С., БОЛГОВА Н. В. АНАЛІЗ ОРГАНОЛЕПТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЖЕЛЕЙНОГО ДЕСЕРТУ НА ОСНОВІ МОЛОЧНОЇ СИРОВАТКИ.	817
124.	СКЛАДАНОВСКАЯ М. Г. ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ИНКУЛЬТУРАЦИЯ – ТРЕБОВАНИЕ ВРЕМЕНИ.	824

125.	СУХОНОС Н. К., КУРБЕЛЬ А. О., ПРУДЕНКО М. Ю. КЛІНІКО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТОНІЇ У ХВОРИХ , ЩО СПОЖИВАЮТЬ ПІДВИЩЕНУ КІЛЬКІСТЬ КУХОННОЇ СОЛІ.	833
126.	СИНГАЇВСЬКА Г. В. СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІСПАНСЬКИХ АГІОАНТРОПОНІМІВ.	837
127.	СТЕПАНЕНКО Н. І. КОНТЕКСТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОСТМОДЕРНІЗМУ В РОМАНІ НАЦУО КІРІНО «ХРОНІКИ БОГІНІ»	845
128.	СЕРГЕЕВА О. В., РОБАК Е. А. ПРИКЛАДНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНОЙ СИСТЕМЫ НА БАЗЕ МПС ARDUINO В ЛАБОРАТОРНОМ КОМПЛЕКСЕ.	852
129.	ТКАЧЕНКО І. А., КРАСНОБОКИЙ Ю. М. МІСЦЕ І РОЛЬ АСТРОФІЗИЧНИХ ЗНАНЬ В ОПІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «ПРИРОДОЗНАВСТВО».	860
130.	ТИМОФЕЕВ А. А., УШКО Н. А., ВЕСОВА Е. П., ТИМОФЕЕВ А. А., ЯРИФА М. А. ИЗМЕНЕНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ ТРОЙНИЧНОГО НЕРВА У ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВЫХ БОЛЬНЫХ В ПОСЛЕОПЕРАЦИОННОМ ПЕРИОДЕ.	869
131.	ТЕЛИЖЕНКО Л. В. МИСТИЧЕСКИЙ ОПЫТ КАК АНТРОПОЛОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА.	878
132.	ТЕРЕЩУК М. М. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ПУБЛІЧНОМУ ПРАВІ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ.	883
133.	ТЕЛЕКИ М. М. АДЪЕКТИВНЫЕ МЕТАФОРИЧЕСКИЕ НОМИНАЦИИ В МЕЖДУНАРОДНЫХ ТЕРМИНАХ ПО ЦИТОЛОГИИ И ГИСТОЛОГИИ ЧЕЛОВЕКА.	888
134.	ТУМАНОВ О. О. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.	897
135.	ФАСТОВЕЦЬ Ю. В. ДОБА «ЗАСТОЮ» В УКРАЇНІ В РЕЦЕПЦІЯХ СУЧАСНИКІВ.	902
136.	ФЕДОТОВА І. В., ЄРЬОМІНА В. В., МАСАЛОВ Є. І. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ЛОЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА З ПОЗИЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО МАРКЕТИНГУ.	908
137.	ФЕДОРОВА О. А. ТЕЗИГРАФІЯ ЕКСТРАКТІВ СЛИНИ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ЇЇ ДІАГНОСТИЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ В СУДОВО-МЕДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ.	119
138.	ФЕДОРОВА Г. В. К ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРОБЛЕМЕ ДОСТИЖЕНИЯ ЗНАНИЙ.	925
139.	ФЕДОРОВА О. А., ФЕДОРОВА С. В. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДИТЯЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В ЯПОНІЇ, УКРАЇНІ ТА ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ.	929

140.	ХОМА В. П. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА КАТЕГОРИЗАЦІЯ ЛЕКСЕМИ SELF У КОНТЕКСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ SELF-ALIENATION.	935
141.	ХМЕЛЮК Т. А., КОГАН В. Р., БОЛГОВА Н. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНОЛЕПТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ СИРУ КИСЛОМОЛОЧНОГО З ВИКОРИСТАННЯМ БІЛКОВИХ КОНЦЕНТРАТИВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ.	941
142.	ЧЕРНЕТА О. Г., САСОВ О. О., ШМАТКО Д. З., АВЕР'ЯНОВ В. С. ДОСЛІДЖЕННЯ МІКРОСТРУКТУРИ ПОВЕРХНЕВОГО ШАРУ КУЛАЧКА РОЗПОДІЛЬНОГО ВАЛУ ДВИГУНА ВНУТРІШНЬОГО ЗГОРАННЯ ПІСЛЯ КОМБІНОВАНОЇ ОБРОБКИ СТАЛІ 45.	949
143.	ЧУПРИНА М. А., ДВОРНИК В. А. МЕНЕДЖМЕНТ КАРЬЕНОЇ ТРАЕКТОРИИ НА ОСНОВЕ ПРОФИЛЯ ДОСТИЖЕНИЙ.	955
144.	ЧИЧКАРЕВ Е. А., АЛЕКСЕЕВА В. А. ОСОБЕННОСТИ РАСКИСЛЕНИЯ И ВНЕПЕЧНОЙ ОБРАБОТКИ НИЗКОКРЕМНИСТЫХ НИЗКОУГЛЕРОДИСТЫХ МАРОК СТАЛИ CHARACTERISTICS OF LOW-SILICON LOW-CARBON STEEL GRADES DEOXIDATION AND SECONDARY TREATMENT.	960
145.	ШАХОВАЛОВА Є. О. ВПЛИВ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ НА ВАРТІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.	974
146.	ШМАЛЄЙ С. В., ЦЮРА К. М., КЕЛЬМАН М. В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОХОРОНИ ВОКАЛЬНОГО ГОЛОСУ.	980
147.	ШЕВЕРДИНА О. В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.	986
148.	ШЕВЧЕНКО В. А., ОНИЩЕНКО О. А. ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ, ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СКЛАДНИХ СУДНОВИХ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ І КОМПЛЕКСІВ.	995
149.	ЯЦУЛА А. В., САМОЙЛЕНКО А. И. ФОРТЕПИАННЫЙ СТИЛЬ Н. МЕТНЕРА КАК ПРЕДМЕТ ИСПОЛНИТЕЛЬСКОЙ ИНТЕРПРЕТАЦИИ.	1006
150.	ЯЩЕНКО Ю. В., БОЛГОВА Н. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНОЛЕПТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПЛАВЛЕНИХ СИРІВ З КОНОПЛЯНИМ ПРОТЕЇНОМ.	1015

УДК 373.017.4-057.874

**ЦІННІСНА ДЕТЕРМІНАЦІЯ МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО ШКОЛЯРА**

Столяренко Олена Вікторівна

доктор педагогічних наук, професор
Вінницький державний педагогічний університет
ім. Михайла Коцюбинського
кафедра педагогіки і професійної освіти

Вінниця, Україна

Столяренко Оксана Василівна

кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький національний технічний університет, кафедра іноземних мов

Вінниця, Україна

Вараниця Валерій Іванович

Викладач кафедри бізнесу та права Вінницького інституту Університету
«Україна»

Вінниця, Україна

Анотація: В статті доводиться, що моральне виховання, в цілому, є безсистемним процесом, в якому переважають просвітницькі форми, недостатній розвиток ціннісного ставлення до людини як базового інваріантного компонента вихованості особистості. Представлена авторська розробка науково-методичної системи, інноваційних форм, методів, ефективних технологій цілеспрямованого його формування на базі гуманістичних, духовно-моральних цінностей.

Ключові слова: ціннісне ставлення до людини, цінності, базові гуманістичні цінності, гуманістичне виховання, виховна система школи, структурно-функціональна модель науково-методичної системи гуманістичного виховання.

Розбудова громадянського суспільства, інтеграція в світове співтовариство, визнання глобальних проблем людства актуалізують орієнтацію на особистість, її моральність, визначають основні напрями гуманізації школи [1]. В сучасній соціокультурній ситуації домінантою є формування базових цінностей гуманізму. Планетарні цивілізаційні процеси, неконтрольований вплив на навколишнє середовище і, як наслідок, катастрофічна його деградація не лише доводять необхідність докорінних змін у різних сферах життєдіяльності, а й детермінують процеси пошуку ефективних шляхів гуманістичного виховання, що має здійснюватися відповідно до розроблених теоретичних і методичних засад, які ґрунтуються на сучасних освітніх парадигмах і концепціях [2]; формування такої ціннісної сфери особистості, яка б виступала надійною основою повноцінного розвитку й самореалізації, активної гуманістичної діяльності з метою забезпечення гідних і безпечних умов життя людини.

Державною національною програмою «Освіта» (Україна XXI століття), Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, Законами України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про освіту», Національною доктриною розвитку освіти, Концепціями національного, громадянського виховання і позашкільної освіти, визначено, що центром виховної діяльності навчального закладу є дитина, а метою – виховання і нарощення творчого потенціалу, соціальної активності гуманістично-спрямованої особистості, формування системи ціннісних орієнтацій, визнання пріоритету вільного розвитку особистості, непересічної цінності людини і збереження середовища її існування.

У контексті дослідження особливої теоретико-методологічної ваги набувають наукові розробки проблеми гуманістичного виховання шкільної молоді провідними ученими НАПН України (І. Бех, С. Гончаренко, І. Зязюн, О. Коберник, В. Кремень, І. Осадчий, О. Сухомлинська). Питанням гуманізації школи присвятили свої дослідження: А. Бойко, В. Ворожбит, Н. Гонтаровська, С. Гончаренко, Т. Дем'янюк, І. Єрмаков, В. Киричок. Вагомі дослідження у

сфері духовно-моральних цінностей та ціннісних орієнтацій молоді належать В. Алексєєвій, В. Анненковій, Т. Бутківській, О. Вишневному, Н. Гусяковій, О. Завгородній, П. Ігнатенку, Л. Крицькій, Н. Нікандрову, І. Симоненку. Лише останнім часом представили результати досліджень проблем морально-етичного, гуманістичного виховання школярів у вигляді захищених дисертацій такі українські учені: О. Безкоровайна (виховання культури особистісного самоствердження), О. Пішак (моральнісне спілкування як культуротворення) – 2010 р.; Т. Загороднюк (виховання почуття корисності), А. Ремньова (виховання толерантності), І. Стецько (виховання альтруїзму) – 2011 р.; Ю. Кушнір (виховання культури міжетнічного спілкування), Т. Петренко (виховання самоповаги) – 2012 р., С. Рижкова (почуття любові до людини у підлітків) – 2013 р., О. Столяренко (виховання толерантних взаємин) – 2014 р.; В. Кузьмич (гуманне відношення до людини у студентів) – 2016 р.

В основу концепції нашого наукового дослідження покладено ідею про розвиток і виховання особистості на основі базових гуманістичних цінностей, що відповідає особистісно зорієнтованій доктрині вітчизняної педагогічної освіти. Втілення провідної ідеї передбачає надання цьому процесу системності та інноваційності [2]. Ціннісне ставлення до людини цілеспрямовано формується: засобами людинознавства з опорою на антропологізм як наукову концепцію, центром якої виступає людина як найвища цінність, суб'єкт виховної діяльності, система, що само розвивається; завдяки науково обґрунтованій технології, спрямованій на актуалізацію засвоєння знань, базових гуманістичних цінностей та розуміння їх сутності, формування гуманістичних почуттів і набуття на цій основі необхідних умінь та навичок поведінки, відносин. Концепція дослідження ґрунтується на положенні про актуалізацію людинознавства, досягнень педагогічної науки для обґрунтування інноваційних підходів до визначення змісту виховання ціннісного ставлення до людини, для створення й реалізації гуманістичних технологій у виховних моделях школи, як відкритої системи [3], а також визначення продуктивних організаційно-педагогічних умов, у яких розкривається природа виховання,

забезпечується його розвиток.

Важливу роль відведено суб'єкт-суб'єктній взаємодії [4], колективній творчій діяльності, гуманізації партнерських взаємовідносин; розробленню науково-методичного забезпечення; змісту, форм, методів і засобів виховної роботи. Обґрунтовано, розроблено, апробовано та впроваджено нові виховні технології, форми й методи. Аналіз виявленої динаміки у вихованні ціннісного ставлення до людини у школярів різних вікових категорій засвідчує ефективність авторської технології.

Нами розроблено та експериментально апробовано організаційно-педагогічні умови і технології на основі запропонованої нами моделі науково-методичної системи виховання ціннісного ставлення до людини (алгоритм якої складають: ознайомлення з правилами гуманної поведінки, формування ставлень, розвиток поглядів і переконань, гуманістичної спрямованості особистості і як результат – прояв ціннісного ставлення до людини в реальних умовах, взаємовідносинах з іншими, поведінці); упровадження сучасних методів діагностики і методики визначення ефективності цього процесу на різних етапах його здійснення.

На основі названих концептуальних підходів було охарактеризовано процес виховання ціннісного ставлення до людини, який ми визначаємо як цілісну навчально-методичну систему, що водночас є складовою гуманістичного виховання, а її будова й функціонування ґрунтуються на сукупності педагогічних закономірностей і принципів, з властивими їй особливостями, що зумовлюють специфіку формування досліджуваної якості, що становить спеціально організований процес, цілеспрямований, динамічний, інноваційний за своїм характером, адаптований до реальних умов нашого часу [5]. Системотвірними елементами виступають: базові цінності, мотиви гуманістичної спрямованості особистості, мета, зміст, законодавчо-нормативна основа освітньої діяльності, самовиховання, рефлексія, очікуваний результат (відповідний рівень його сформованості в кожного вихованця). Змінними складовими є організаційно-педагогічні умови, технології реалізації виховного процесу за умовами експерименту.

Відповідно до завдань експериментального дослідження були запропоновані етапи діагностичних процедур, спрямованих на визначення рівнів сформованості структурних компонентів ціннісного ставлення до людини, зокрема, гуманістичної свідомості (інтелектуальний компонент), толерантних почуттів (емоційно-ціннісний), гуманної поведінки особистості (діяльнісно-практичний). Так на етапі дослідження формування гуманістичної свідомості за *когнітивним критерієм* було використано: мозкову атаку, запитальники, методику незакінчених речень, «Q-сортування» В. Стефансона, діагностування соціально-психологічної адаптації (СПА). Цю ж методику було застосовано й для аналізу *емоційної* складової. Діагностували показники і форми агресії (А. Басс і А. Дарка), емпатійні здібності (В. Бойко). Аналіз досягнень учнів у розвитку *діяльнісно-практичного* компонента за операційно-результативним критерієм ми робили за допомогою виявлення здатності до ефективної співпраці й конструктивної комунікації, асертивної поведінки (Діагностика прийняття інших за шкалою Фейя, Шкала доброзичливості Кемпбелла, Експрес-діагностика довіри за шкалою Розенберга, Експрес-діагностика рівня соціальної ізоляції особистості Д. Рассела і М. Фергюссона, методика виявлення особистісної установки «альтруїзм-егоїзм», ціннісних орієнтацій М. Рокича, інтегральної самооцінки особистості, оцінки морального розвитку (Л. Кольберг).

Проведення констатувального зрізу стану сформованості ціннісних ставлень відповідно структури ціннісного ставлення до людини дозволило з'ясувати питання про однорідність контрольної та експериментальної груп учнів і можливості їх участі у формувальному етапі експерименту. Так, до експерименту більше чверті учнів контрольних (КГ) і експериментальних груп (ЕГ) мають низький, відповідно половина з них – середній і лише менше чверті учнів мають високий показник сформованості *інтелектуального* компонента ціннісного ставлення до людини. Деяка схожість зафіксована нами в КГ і ЕГ, де більше, ніж чверть учнів мали низький, майже половина – середній та більше чверті з них високий рівень сформованості *емоційно-ціннісного* компонента

ціннісного ставлення до людини. Негативна тенденція зростання майже до половини кількості учнів з рівнем сформованості *діяльнісно-практичного* компонента зафіксована нами в КГ та ЕГ, що відповідно вплинуло на середній бал сформованості цього компонента в КГ, де він не набагато більший в ЕГ. Опрацювання результатів за допомогою статистичних методів дослідження (t-тест Стьюдента) підтвердило відсутність відмінностей щодо рівнів сформованості ціннісного ставлення до людини (за всіма його структурними компонентами) ЕГ та КГ (на початку і наприкінці дослідження). У результаті узагальнення одержаних даних з'ясовано, що для значної частини вихованців не характерне ціннісне усвідомлення необхідності морального розвитку, оскільки на тлі загального позитивного ставлення до гуманістичної діяльності багато хто з них не володіє інтегративно-теоретичними знаннями про людину та практично-операційними вміннями і навиками гуманістичних взаємовідносин, толерантних взаємин. Даються взнаки прояви прагматичних, гедоністичних потреб, інтересів, неготовність до духовного саморозвитку, що значно утруднює особистісне духовно-моральне становлення, що дає підстави для висновку про необхідність упровадження комплексу заходів щодо поліпшення гуманістичного виховання, морального розвитку школярів, толерантних взаємовідносин [6]. Але, в цілому, на всіх етапах експерименту у ціннісній структурі особистості за когнітивним, мотиваційним, операційно-результативним критеріями були зафіксовані позитивні зрушення в засвоєнні базових гуманістичних цінностей, що знаходило свій вияв у реальній поведінці вихованців, проявах ціннісного ставлення до людини.

Процесуальний блок у розробленій нами виховній моделі визначає важливість дотримання етапів дослідницької роботи. *Технологічні* складові визначають такий алгоритм дій: ознайомлення учнів з правилами гуманної поведінки, формування у них відповідних ставлень, розвиток поглядів і переконань, формування гуманістичної спрямованості особистості; визначення методів і засобів (зокрема інтерактивна взаємодія на засадах діалогу, створення ситуацій емпатійного спрямування та їх обговорення, колективне творче виховання,

імітаційні (рольові ігри, форум-театр, соціодрама), проектні, інформаційні технології, тренінги, служби примирення, серендипіті /вибір моделей поведінки і аналіз ситуації на основі спонтанних вражень/, рефлексія) [7]. Нами використана технологія як система змісту, принципів, методів, форм, обґрунтованих організаційно-педагогічних умов, що гарантує досягнення запланованого результату – підвищення рівня вихованості у школярів ціннісного ставлення до людини

Отже, аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження, результатів експерименту, власний ретроспективний багаторічний досвід викладацької діяльності дали змогу обґрунтувати механізми, засоби оптимізації морального виховання і довести продуктивність визначених організаційно-педагогічних умов (розвиток у процесі гуманістичних та педагогічно організованих соціально актуальних взаємовідносин вихованців практично-діяльнісного особистісного колективу; забезпечення особистісно-зорієнтованої суб'єкт-суб'єктної взаємодії і створення ситуацій колективного співробітництва та довіри у процесі залучення учнів до ціннісно-орієнтованої діяльності; оптимізація міжособистісного спілкування учнів за рахунок усвідомлення необхідності розвитку в них здатності поважати себе, розуміти власну особистість (рефлексивність); стійкості до зовнішніх негативних впливів (емоційної стабільності); врахування аксіологічної складової в змісті людинознавства, культивування усвідомлення цінності іншої людини, формування позитивного образу іншого й активізацію його сприйняття; розвиток у вихованців емпатії та асертивності, забезпечення яких сприяє вихованню у школярів ціннісного ставлення до людини).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности: пер. с англ. и фр. / сост. Л. И. Василенко, В. Е. Ермолаева; ввод. ст. Ю. А. Шрейдера; [ред. В. М. Леонтьев]. – М. : Прогресс, 1990. – 496 с.
2. Слостёнин В. А. Педагогика: инновационная деятельность / В. А. Слостёнин, Л. С. Подымова. – М. : Изд-во Магистр, 1997. – 253 с.

3. Інноваційність виховного процесу в сучасному освітньому просторі : теоретичні основи та досвід творчих освітян Одещини / упоряд. О. Чешенко. – Одеськ. обл. ін-т удоск. вчителів. – Одеса, 2011. – 189 с.
4. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
5. Столяренко О. В. Виховання у школярів ціннісного ставлення до людини: теоретичний та методичний аспекти: [Монографія]. Кн. 1. Людський вимір : історія, минуле і сучасність / О. В. Столяренко. – Вінниця: ТОВ «Планер», 2017. – 558 с.
6. Столяренко О. В. Виховання культури толерантних взаємин у студентської молоді: навчально-методичний посібник / О. В. Столяренко, О. В. Столяренко. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 248 с.
7. Столяренко О. В. Виховання у школярів ціннісного ставлення до людини: теоретичний та методичний аспекти [Монографія]. Кн. 2. Методологія виховання ціннісного ставлення до людини в учнів загальноосвітньої школи / О. В. Столяренко. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – 408 с .